

**Siuntio
Sjundea**

**Siuntion kunnan varhaiskasvatuksen, esi- ja
perusopetuksen tasa-arvo- ja
yhdenvertaisuussuunnitelma 2024-2027**

Taustaa

Tämä suunnitelma toimii pohjana Siuntion varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistyölle. Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään vähintään kolmen vuoden välein. Edellinen Siuntion kunnan esi- ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on vuodelta 2020 ja se on toiminut pohjana arvioitaessa aikaisempaan suunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Tätä suunnitelmaa täydentävät Siuntion kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (KV 17.09.2018 § 180 liite 3), varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat sekä esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma. Suunnitelmassa sitoudutaan edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisemään syrjintää kaikessa toiminnassa.

Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää lainsäädäntöä

Naisten ja miesten välistä tasa-arvoa koskevan lain päämääränä on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 1§)

Lain mukaan opetusta tai koulutusta järjestävän on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen ja että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 5 §)

Koulutusta ja opetusta järjestävien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 6 §)

Yhdenvertaisuus laajentaa tasa-arvon käsitettä. Yhdenvertaisuus tarkoittaa perustuslain kuudennessa pykälässä kaikkien kansalaisten tasa-arvoista kohtelua, kaikkien yhdenvertaisuutta lain edessä ja sitä, ettei ketään saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eriarvoiseen asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella. (Perustuslaki 6 §)

Yhdenvertaisuuslaki (8§) kieltää syrjinnän iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjintää ja tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. (Yhdenvertaisuuslaki 1 §) Yhdenvertaisuuslain mukaan syrjintää on esimerkiksi:

- *Välitön syrjintä*, jossa jotakuta kohdellaan kielletyn syrjintäperusteen nojalla huonommin kuin muita (10§).
- *Välillinen syrjintä*, jossa näennäisesti puolueeton käytäntö, tieto tai toimintatapa asettaa toisen tai toiset muita heikompaan asemaan (13§).
- *Häirintä*, jolla henkilön ihmisarvoa loukataan kielletyin syrjintäperusteiden luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri (14§).
- *Kohtuullisten mukautusten epääminen*, jossa koulutuksen järjestäjä kieltäytyy tekemästä tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta vammaisen henkilö voisi saada koulutusta yhdenvertaisesti (15§).
- *Käskeyttäminen tai ohjeiden syrjiä*, jolloin esimerkiksi opettaja vihjaa oppilaita olemaan leikkimättä tietyn ryhmän edustajan kanssa (8§).

Syrjintää ei ole positiivinen ja oikeasuhtainen erityiskohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen tai syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen. (Yhdenvertaisuuslaki 9§)

Yhdenvertaisuuslain (6 §) mukaan koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan, ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi ja huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Siuntion kunnan esi- ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö

Varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa tulee arvioida tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Toiminnan kehittämiseen tähtäävä suunnitelmallinen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä työ tehdään yhteistyössä henkilöstön sekä lasten ja nuorten kanssa. Oppilaiden tulee osallistua tehtävään suunnitelmalliseen työhön ikä ja kehitystaso huomioiden. Opetuksen järjestäjän velvollisuus on selvittää, miten oppilaat kokevat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuneen omassa koulussaan.

Tasa-arvon vastakohta on eriarvoisuus ja eriarvoinen kohtelu on syrjintää. Samanlainen kohtelu ei kuitenkaan aina takaa yhdenvertaisuuden toteutumista, koska ihmisten ominaisuudet ja mahdollisuudet ovat erilaiset. Yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttää, että syrjintään perustuva eriarvoisuus poistetaan. Syrjintää on se, kun henkilöä tai ryhmää kohdellaan eri tavoin kuin muita jonkin ominaisuuden perusteella ilman, että kohtelulle on hyväksytty oikeutus.

Syrjintä voi olla tahallista tai tahatonta. Se voi olla suunnitelmallista ja harkittua tai se voi johtua tavoista tai käytännöistä, joihin ei ole kiinnitetty huomiota. On esimerkiksi totuttu puhumaan tai toimimaan tavoilla, jotka loukkaavat, vähättelevät tai sulkevat pois toisia.

Monenlaiset käytännöt ja rakenteet voivat ylläpitää ja tuottaa eriarvoisuutta. Siksi varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen kaikkia käytäntöjä, toimintatapoja ja oppiaineistoja on arvioitava tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnittelun päämääränä on syrjinnän tunnistaminen ja siihen puuttuminen sekä toiminnan ja käytäntöjen yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi, yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttaminen ja osallisuuden lisääminen.

Tätä suunnitelmaa täydennetään lukuvuosittain yksikkö-/toimipaikkakohtaisissa toimintasuunnitelmissa ja arvioidaan toimintakertomuksissa.

Ohjeistus Siuntion varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien yksikkö-/toimipaikkakohtaisten suunnitelmien laadintaan

